

Europeesk Buro foar Lytse Talen EBLT
p.a. Fryske Akademy
Postbus 54
8900 AB Ljouwert/Leeuwarden
E-post: EBLT@fryske-akademy.nl

Ljouwert/Leeuwarden, 19 april 2017

Geachte mevrouw Schippers,

Met grote belangstelling volgen wij uw werkzaamheden bij het vormen van een stabiele regering. Wij wensen u daarbij veel succes. Vooruitgang is ook precies datgene dat het Europeesk Buro foar Lytse Talen EBLT nastreeft, als het gaat om de positie van de minderheidstalen in Nederland. Het EBLT is het platform van organisaties die opkomen voor de minderheidstalen Fries, Nedersaksisch en Papiamentu.

Nederland heeft voor de talen Fries en Nedersaksisch het Europees Handvest voor regionale en minderheidstalen van de Raad van Europa geratificeerd. Doel van dit Handvest is om de minderheidstalen te beschermen én te bevorderen. Nederland schiet daarin, volgens de laatste rapportage van de Raad van Europa van 14 december 2016, tekort. Het onderwijs in het Fries schiet volgens dit rapport dermate tekort, zowel kwantitatief als kwalitatief, dat veel jonge Friezen de eigen taal onvoldoende leren schrijven. Dat zegt overigens weinig over de taalvoorkeur van jonge Friezen; volgens onderzoek van de Fryske Akademy wordt er door jongeren en ouderen veelvuldig in het Fries ge-appt en ge-smst, maar dan wel in een fantasiespelling. Dit geeft aan dat het aanbod aan goed Fries of meertalig onderwijs achterblijft bij de behoefte.

Een ander aandachtspunt betreft de relatieve (on-)zichtbaarheid van de tweede rijkstaal, ook bij de Rijksoverheid. Eéntalige Nederlandse opschriften en ééntalig taalgebruik is, ook in Fryslân, helaas nog veel te vaak de norm en daarmee worden het Fries en Friestaligen toch echt tekort gedaan. Of het nu om het treinstation gaat, de rechtbank, de politie of het belastingkantoor, de Friese taal ontbreekt bijna overal. Nederland en Fryslân lopen daarmee achter in vergelijking met andere meertalige regio's in Europa in landen als Finland, Spanje, het Verenigd Koninkrijk of Zwitserland.

Voor het Nedersaksisch heeft de Rijksoverheid, ondanks de ratificatie van het Handvest in 1998, nog geen beleid ontwikkeld. Het verdient aanbeveling dat dit in overleg met provincies, gemeenten en sprekers van het Nedersaksisch nu echt op korte termijn gaat gebeuren. Zoiets hoeft toch geen twintig jaar te duren! Voor het Nedersaksisch is het vooral van belang dat de taal

een plek krijgt op het lesrooster van het basisonderwijs.

Een nieuwe regering en een nieuwe regeerperiode lijkt ons een goed moment om een nieuwe start te maken met een adequate en effectieve ondersteuning van minderheidstalen. Wij zijn in ieder geval graag bereid om hiervoor de dialoog aan te gaan met zowel de nieuwe coördinerend bewindspersoon, doorgaans de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als met het parlement. Wij roepen u daarom op om in de regeringsverklaring op te nemen dat de regering werk maakt van de bescherming van alle erkende talen van Nederland en dat er daarom een structurele dialoog dient te komen tussen Rijk, organisaties van sprekers van minderheidstalen en de Tweede Kamer teneinde de bescherming van de minderheidstalen Fries en Nedersaksisch beter te borgen, volgens de letter en geest van het Handvest.

Heel ingewikkeld hoeft het organiseren van een dergelijke dialoog en adequate bescherming trouwens niet te zijn. In de Bondsrepubliek bewaakt en bevordert een senior politicus in de rol van ‘Minderheitenbeauftragte’ de naleving van het genoemde Handvest en het beleid met betrekking tot de minderheidstalen. Hij wordt bij dit werk ondersteund door een secretariaat en een commissie van de Bondsdag, die zich minimaal één keer per jaar over de materie en de vooruitgang – of het gebrek daaraan – buigt. Het is een model dat in de ruim tien jaar dat het functioneert z’n waarde ruimschoots heeft bewezen.

In 2018 bestaat het Europees Handvest voor regionale en minderheidstalen van de Raad van Europa 20 jaar. Het lijkt een uitgelezen moment om, na een vijftal evaluaties door de Raad van Europa, de werking van het Handvest in Nederland te evalueren én te verbeteren. Het EBLT is graag bereid om daar een actieve rol in te spelen. Het EBLT is geen klaag-club, maar wil graag in constructief overleg bijdragen aan passende oplossingen.

Wat het EBLT betreft verdient het Papiamentu, als eerste taal van openbaar lichaam Bonaire, dezelfde status als het Fries. Ruimhartige erkenning en bescherming van deze taal, in het kader van het Europees Handvest, zal naar onze verwachting een positieve invloed hebben op de relatie van Caribisch Nederland met het Europese moederland. De duidelijkheid die door erkenning en bescherming ontstaat zal, conform de vele onderzoeken hierover, de onderwijsresultaten op Bonaire zonder meer ten goede komen.

Mei rju achtinge / Met hoogachting,

Froukje de Jong-Krap

foarsitter / veurzitter van het EBLT

cc. Met afschrift aan de Friese kamerleden, de kamerleden met Fries/minderheidstalen in hun portefeuille en de media